

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

Предлог теме за одобрење магистарске тезе и одређивање ментора:

«ФИХТЕОВА ПОЛИТИЧКА И ПРАКТИЧКА ФИЛОЗОФИЈА -
ЈЕНСКИ ПЕРИОД»,

Кандидаткиња: Тамаре Нововић

ИЗВЕШТАЈ

Ако бисмо се ослонили само на наслов теме, онда би се могло рећи да је кандидаткиња одабрала често разматрано питање у Фихтеовој филозофији. Међутим, према образложењу које је поднела, оквирном пројекту садржаја као и планираној литератури може се доста поуздано очекивати да она тему обради на начин на који је она није често обрађивана.

Интерпретацији Фихтеа се најчешће прилазило са задатком да му се нађе право место на путу од Канта ка Хегелу. То се посебно односи на тзв. јенски период његове филозофске каријере. Интерпретатори његове мисли су врло често поступали управо тако.

У прилог очекивању да ће кандидаткиња историјско-филозофски и филозофски адекватно обрадити најављену тему иде и чињеница што се она ослања на новије интерпретације Фихтеове филозофије, посебно оне развијене у најновијим англо-саксонским интерпретацијама од аутора као што су *Hickey, Breazeale, Verweyen, Rabb*, као и у радовима млађих немачких интерпретатора као што су *Horstmann, Bascha, Baumanns, Lauth* итд. Наиме, код ових савремених интерпретације није реч о томе да се Фухтеова филозофија разуме из филозофског језика и категорија њеног времена, односно да се она интерпретира у њеној властитој појмовној мрежи, него да се подвргне интерпретацији у категоријама и појмовној мрежи савремене филозофије. Такав приступ

онда води ка плоднијој историјско-филозофској методологији, а тиме и ка већој филозофској релевантности саме интерпретације.

Образложење кандидаткиње Нововић наговештава да ће она своје разматрање ипак почети од Фихтеовог односа према Кантовој филозофији и његовом истицању примата практичног ума, на шта се Фихте у основи, по властитом изјашњавању, ослања у настојању да изгради своју трансценденталну филозофију, односно, своје учење о науци. Притом ће настојати да нас извести и о другим филозофским и нефилозофским утицајима (Француска револуција, романтизам) на његове покушаје изградње властитог филозофског система.

Фихте је стално изнова покушавао да изложи своје учење о науци, али се, не само у јенском периоду, задржао на *основама, уводима* и слично насловљеним покушајима. У том настојању он је често мењао терминологију што интерпретацију његове тешко схватљиве филозофије додатно компликује. Посебан проблем представља начин на који треба прићи његовим излагањима која немају чисто филозофски карактер - списима који се односе на практичку сферу, али имају, пре свега, карактер јавног ангажмана. Кандидаткиња Нововић покушаће да испита стварне могућности дедукције Фихтеових запажања о политици, као и његовог укупног ангажмана из основних принципа његове трансценденталне филозофије. То се, бар када је реч о његовом практичном ангажовању, вероватно тешко може учинити.

Полазећи од основних поступака и тема савремених интерпретатора кандидаткиња најављује да ће разматрању Фихтеова филозофији прићи кроз теме и категорије савремене филозофије. Фихтеовом разликовању и разумевању односа догматизма (кога он назива и материјализмом) и идеализма (чији је он присталица) може се прићи са становишта развијених у савременој метафизици и филозофији духа, тематском склопу разматрања проблема психо-физичког идентитета. Када је реч о једној, од једине две могуће филозофске позиције, како их он схвата, онда треба рећи да он догматизам или, како га још назива, материјализам схвата, речено

савременим речником, епифеноменалистички. Поставља се питање да ли је оно друго могуће филозофско становиште, што је заправо становиште које он бира, идеалистички монистичко? Да ли већ то бирање основног филозофског становишта спада у практичку филозофију? Када је реч о проблему слободе воље, може ли се одговорити на питање (имајући у виду његово разматрање етике уопште, природног права, државе и сличних тема) да ли је он либертаријанац или можда инкомпативилиста у неком другом смислу? Да ли се уопште и у којој мери његови радови, који се обично убрајају у политичку и практичну филозофију, могу повезати у неку конзистентну целину са горњим питањима? Све су то необично компликоване теме које стоје пред кандидаткињом Нововић. Уколико кандидаткињи пође за руком да макар на нека од тих сложених питања понуди јасан и филозофски релевантан одговор биће то од значаја за историју интерпретације Фихтеове филозофије, нарочито у нашој средини.

Кандидаткиња Нововић је замислила да своју тему изложи кроз следећа главна поглавља: 1) Утицај Француске револуције и Кантове филозофије на Фихтеове политичке списе; 2) Фихтеова делатност у тајном друштву мотивисана практичким идеалима; 3) Покушај да се из начела учења о науци дедукује учење о праву и моралу.

Метод излагања је егзегетски, упоредни и аналитичко-критички. Наиме, кандидаткиња ће поступати тако што ће најпре изложити Фихтеове основне идеје, приказати степен њихове унутрашње кохерентности, а потом покушати да их доведе у вези са савременим схватањима истих питања и проблема.

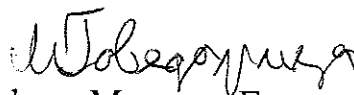
Пошто смо размотрили кандидаткињино образложење, предложену литературу и обавио дужи разговор са њом, стекли смо јако уверење да су план и садржај истраживања, као и методологија добро постављени и да је кандидаткиња *Тамара Нововић* довољно упућена у тему (како тиме што познаје Фихтеов филозофски опус из јенског периода његове филозофске каријере, тако и тиме што је упућена у савремене интерпретације њене теме) тако да је у стању да

на филозофски релевантан начин обради своју магистарску тезу. Имајући у виду све што је горе речено предлажемо Научно-наставном већу Филозофског факултета да последипломки *Тамари Нововић* одобри израду магистарског тезе под насловом *Фихтеова политичка и практичка фитозофија – јенски период*.

Комисија за оцену
предлога магистарске тезе

Проф. др Драго Ђурић (ментор)

Проф. др Миланко Говедарица

Доц. др Иван Вуковић

Београд, 10. 02. 2015.